

Kreativno pisanje kao način motivisanja učenika za učenje francuskog jezika

L'écriture créative comme moyen de motivation des apprenants dans l'enseignement/apprentissage du FLE

Par Vesna Simović

Publication en ligne le 12 septembre 2015

Résumé

Même si l'approche communicative prévoit le développement harmonieux de toutes les quatre compétences langagières, la pratique de classe montre que l'expression écrite reste souvent à l'écart des activités pratiquées en cours de FLE. Dans cet article, nous voulons attirer l'attention sur l'écriture créative en tant qu'une forme particulière de l'expression écrite dans l'enseignement/apprentissage du FLE. En s'appuyant sur les critères établis par Rolland Viau, notre travail a pour but de montrer que l'écriture créative est une activité motivante pour les apprenants. Nous voulions aussi proposer des activités à l'écrit en classe de FLE qui faciliteraient l'accès des apprenants aux textes littéraires réputés difficiles à comprendre, même ennuyants. Finalement, nous montrons quelques productions écrites des apprenants, réalisées en cours de FLE ayant comme objectif de favoriser l'expression écrite des apprenants, plus précisément l'écriture créative. À long terme, l'utilisation des activités proposées pourrait avoir un impact positif sur l'apprentissage du FLE. D'une part, c'est donner le goût de lire en français aux élèves et les aider à devenir des lecteurs plus compétents. D'autre part, c'est développer leur autonomie, c'est-à-dire leur implication, initiative et réflexion dans l'apprentissage des langues étrangères.

Mots-Clés

motivation, Enseignement/apprentissage du FLE, activités, lecture, écriture créative.

Table des matières

Uvod

1. Kreativno pisanje i motivacija
2. Jedan primer kreativnog pisanja: pastiš
3. Produkcije učenika
4. Zaključak

Texte intégral

Uvod

Za razliku od pređašnjih metodoloških pristupa u nastavi i učenju stranog jezika, komunikativni pristup jednaku važnost poklanja svim jezičkim veštinama i trudi se da ih razvija srazmerno u istoj meri, naporedo, onako kako se jezik i koristi u realnim, svakodnevnim situacijama. Nastavna praksa, međutim, pokazuje da se veština pisanja nedovoljno upražnjava u okviru institucionalizovanog učenja francuskog jezika u Srbiji [1]. Pri tome ne mislimo na oblike pisanja koji se koriste u praktične svrhe u nastavi, a podrazumevaju pisanje beleški, prepisivanje sa table, pisanje domaćih zadataka u vidu gramatičkih i leksičkih vežbanja i sl., koji su i dalje veoma zastupljeni pri učenju stranog jezika. Pod pisanjem ovde podrazumevamo onu jezičku veštinu koja kao rezultat ima stvaranje različitih oblika teksta.

Činjenica je da komunikativno orijentisana nastava stranog jezika počiva na svesti o socijalnoj funkciji komunikacije. Zato se, već od prvih časova, učenici osposobljavaju za pisanje funkcionalnih tekstova (pozivnica, pismo, molba) u kojima se realizuju određeni govorni činovi, karakteristični za svakodnevni život (odgovoriti na poziv, tražiti informaciju i sl.). Vremenom, učenici bi trebalo da budu u stanju da napišu i složenije tekstualne forme,

shodno postavljenim ciljevima učenja jezika i svojim potrebama (rezime, izveštaj, sinteza, argumentacija i dr.)

Predmet našeg interesovanja u ovom radu je jedan specifičan oblik pismenog izražavanja u nastavi francuskog odnosno stranih jezika uopšte - kreativno pisanje. Mislimo da ova aktivnost zaslužuje veću pažnju zbog brojnih pozitivnih efekata koje ima u nastavi i učenju stranog jezika. Najpre, neosporno je da zahvaljujući pisanju, učenik razvija svoje jezičke kompetencije kao i veštinu čitanja, neodvojivu od pisanja. Osim toga, ova vrsta aktivnosti omogućava upotrebu stranog jezika u autentičnoj komunikativnoj situaciji na času. Činjenica da se napisani tekst čita pred drugima i da se o njemu razgovara, stvara u učionici prirodnu sredinu za komunikaciju na stranom jeziku. Kako je svaki ovako napisani tekst neminovno obojen subjektivnošću i odslikava svog autora, čitanje tekstova i razgovor o njima daje priliku učenicima da se predstave, da bolje upoznaju jedni druge i da se zblize. Sa aspekta motivacije, kreativno pisanje može biti veoma važno u nastavi stranog jezika iz više razloga: to je forma u kojoj učenik, za razliku od drugih aktivnosti pismenog izražavanja, može da izrazi svoju ličnost i individualnost, da pokaže svoju inventivnost; učenik može sam da odlučuje o temi, obliku i načinu rada, što mu daje osećaj upravljanja sopstvenim učenjem. Najzad, ne manje efekte kreativno pisanje ima i na podsticanje učenika na čitanje i na razvijanje njegovih čitalačkih navika. Naime, kao osnova ovih aktivnosti služi književni tekst. Da bi se kreativno izrazio, učenik mora pažljivo da pročita tekst i da svojim pisanjem odgovori na zadati književni predložak. Vremenom, učenik postaje sve bolji čitalac – njegova pažnja nije više usmerena prvenstveno na radnju već i na druge elemente književnog teksta, on prepoznaje suptilnosti jezičkog i stilskog izraza pisca i sl. Razvijanje želje za čitanjem koje kreativno pisanje može da podstakne važno je, pak, ne samo zbog vrednosti koje čitanje ima za ličnost učenika uopšte, već prvenstveno zbog toga što omogućava učeniku autonomiju i kontinuirani kontakt sa stranim jezikom.

U našem radu pokušaćemo da važnost i opravdanost kreativnog pisanja u nastavi francuskog jezika prikažemo sa aspekta motivacije učenika. Naime, uz adekvatan izbor tekstova i ličnost nastavnika, pasioniranog čitaoca, na motivisanost učenika za čitanje i pisanje na stranom jeziku utiče i adekvatan izbor aktivnosti. Baveći se problemom motivacije u uslovima institucionalnog obrazovanja, Rolan Vio (Rolland Viau) je izdvojio četiri faktora koji presudno utiču na motivaciju učenika : aktivnosti koje daje nastavnik, evaluacija koju sprovodi, sistem nagrađivanja i sankcionisanja koji primenjuje i sam nastavnik kao ličnost, tj. njegova zainteresovanost, posvećenost predmetu koji predaje i poštovanje koje pokazuje prema učenicima.

Kako se ovde bavimo pismenim izražavanjem, tj. kreativnim pisanjem kao nastavnom aktivnošću koja se praktikuje u nastavi i učenju francuskog jezika, od navedenih faktora

bliže ćemo razmotriti jedan - aktivnosti učenika na času. Pod aktivnostima kreativnog pisanja podrazumevamo onu vrstu pismenog izražavanja učenika koje počiva na čitanju književnog teksta i predstavlja, u neku ruku, odgovor učenika na pročitani tekst. Za razliku od funkcionalnih oblika pismenog izražavanja (pozivnica, razglednica, pismo, oglas, molba, žalba,...) za koje je neophodno poznavati učesnike komunikativne situacije u kojoj se ove forme koriste (pošiljalac, primalac, svrha, pa shodno tome i način obraćanja), kao i komunikativne funkcije koje strukturiraju datu pisanu formu (upotrebiti početnu i završnu formulu obraćanja, formulirati molbu/žalbu, navesti izvor informacija, zatražiti informaciju, zahvaliti se, i sl.), kreativno pisanje stimuliše inventivnost i imaginaciju učenika i dozvoljava mu da se slobodnije i ličnije izrazi. Aktivnosti kreativnog pisanja nisu retke u udžbenicima francuskog jezika i javljaju se u različitim oblicima. Najčešće se od učenika očekuje da, na osnovu književnog teksta koji mu služi kao predložak, napiše tekst koji će imati istu temu ili formu kao polazni tekst (pastiš). U pojedinim vežbama ovog tipa, učenik je pozvan da nastavi ili završi dati književni tekst i sl [2]. Koji god oblik imale, zajedničko ovim aktivnostima je da zahtevaju pažljivo čitanje književnog predloška u cilju uočavanja odlika stila i strukture originalnog teksta koje će učeniku poslužiti kao model i koje će on obojiti ličnim izrazom u svom tekstu. Sagledavanje vežbi kreativnog pisanja sa aspekta kriterijuma koje utvrđuje Vio ukazaće na sav potencijal koji ove aktivnosti imaju da motivišu učenike na pismeno izražavanje na francuskom jeziku.

1. Kreativno pisanje i motivacija

Pod aktivnostima Vio [3] podrazumeva angažovanje učenika u smislu primene stečenih znanja u rešavanju problema ili realizacije zadataka koje daje nastavnik. U aktivnosti spadaju zadaci koje učenik radi sam ili u grupi, tj. čitanje, pisanje sastava, istraživački projekti, diskusije, prezentacije i sl. Naime, da bi aktivnosti koje se predlažu učenicima bile podsticajne za njih, one bi trebalo da ispunjavaju sledeće uslove : 1) da budu smislene, 2) da su međusobno povezane i raznolike, 3) da predstavljaju izazov za učenika, 4) da su autentične, 5) da zahtevaju od učenika intelektualno angažovanje, 6) da mu pružaju mogućnost izbora, 7) da omogućavaju saradnju među učenicima, 8) da imaju interdisciplinarni karakter, 9) da imaju jasne naloge i 10) da za njihovu realizaciju učenici imaju dovoljno vremena.

Smatramo da vežbe kreativnog pisanja koje predlažemo u našem radu kao aktivnosti koje bi mogle da utiču na odnos učenika ne samo prema pisanju i čitanju na francuskom jeziku već i prema književnosti uopšte, odgovaraju navedenim kriterijumima. One bi u prvo vreme mogle da podstaknu učenike na pismeno izražavanje na francuskom jeziku, ali bi

zapravo imale dugoročnije efekte jer bi vremenom kod učenika razvijale želju ne samo za pisanjem već i za čitanjem. Čitanje i pisanje (kreativno pismeno izražavanje) bili bi na taj način prirodno povezani u nastavi francuskog jezika kao što su i u autentičnoj upotrebi jezika.

Rukovodeći se Vioovim kriterijumima, možemo reći da su aktivnosti kreativnog pisanja smislene, tj. da odgovaraju i potrebama i interesovanjima učenika. Ne samo da će učenik umnogome unaprediti svoje jezičke kompetencije, već će kroz aktivnosti kreativnog pisanja na francuskom jeziku proširiti svoja znanja i iz kulture zemlje čiji jezik uči, otkriti do tada nepoznate pisce čije će tekstove čitati i koristiti kao polazište za svoje kreativno izražavanje. Ovakve aktivnosti koje odgovaraju ličnim interesovanjima učenika doživljavaju se kao korisne, zanimljive i vredne truda.

Princip raznolikosti koji navodi Vio takođe je primenjiv na aktivnosti kreativnog pisanja. Naime, da bi aktivnost bila podsticajna, trebalo bi da se sastoji od više manjih zadataka koje bi trebalo varirati. Svi zadaci treba da budu logično povezani sa onima koji su rađeni prethodno i sa onima koji slede. Primenjeno na aktivnosti o kojima mi govorimo, to bi značilo da vežbe kreativnog pisanja mogu da razbiju uobičajeni postupak rada na književnom tekstu koji često podrazumeva iste korake: čitanje, odgovaranje na pitanja za proveru razumevanja, diskusija, itd. Vežba kreativnog pisanja može da bude jedna od etapa u prethodno pomenutom nizu aktivnosti koje uobičajeno podrazumeva rad na književnom tekstu. Osim toga, i sama aktivnost kreativnog pisanja zahteva više različitih etapa: pažljivo čitanje polaznog teksta, razmišljanje o njemu, kreativni odgovor na književni tekst u vidu pisanja pastiša ili različitih delova teksta, različitih verzija istog teksta, i sl. Ovako koncipirane aktivnosti su podsticajne za učenika jer mu pružaju osećaj kontrole nad sopstvenim učenjem. Ako od više različitih aktivnosti učenik može da bira aktivnost koju će uraditi ili postupak koji će primeniti, imaće utisak da može da upravlja svojim učenjem što će biti podsticajno za njega.

Vežbe kreativnog pisanja su za učenika motivišuće i zato što za njega predstavljaju izazov. Uslov da neka aktivnost bude izazov, po Vio, jeste da zadatak koji se pred učenika postavi nije ni pretežak ni previše lak. Utoliko književni tekst koji služi kao polazište za pismeno izražavanje učenika, kao i sama aktivnost pisanja, treba da budu tek nešto iznad jezičkog nivoa učenika. Na taj način, učenik će moći postepeno da savladava teškoće koje mu postavljaju razumevanje teksta i pisanje. Činjenica da je svojim trudom uspešno obavio zadatak, kod učenika, smatra Vio, stvara osećaj ostvarenosti. Svest da je za postignut uspeh zaslužna njegova sposobnost, zalaganje i inventivnost deluje na učenika izuzetno podsticajno kad je reč o pisanju na francuskom jeziku. Učenik stiže samopouzdanje koje

ima pozitivan uticaj ne samo na rad na ovoj pojedinačnoj aktivnosti, već uopšte na učenje stranog jezika.

Među kriterijumima po kojima Vio procenjuje koliko je neka aktivnost podsticajna jeste i autentičnost. Autentična aktivnost bi trebalo da za rezultat ima nešto što bi, koliko je to moguće, ličilo na ono što učenik sreće u realnom životu. U slučaju kreativnog pisanja, to može biti pesma koju će učenik posvetiti nekom, pismo koje će nekome poslati, stranica iz dnevnika, započeta priča... Činjenica je da mnogo više učenika nego što bismo mogli da pomislimo ima sklonosti ka pisanju ali se ne usuđuju da se izraze, što zbog straha od grešaka koje bi pravili na stranom jeziku, što zbog shvatanja književnog stvaranja kao nečeg što je rezervisano za određenu elitu, a ne za "obične" ljude. Značaj ovakve vrste vežbi u nastavi francuskog jezika leži u činjenici da učenik ima odmah pred sobom opipljiv rezultat svog rada. Taj rezultat je realna tvorevina koju može naći u svakodnevnom životu izvornog govornika. Upravo zahvaljujući tom vidljivom proizvodu koji ga približava autentičnoj upotrebi stranog jezika, učenik uviđa važnost i vrednost onoga što radi. Osećaj da ne radi nešto samo da bi bio ocenjen ili zato što je predviđeno programom, već da radi nešto u čemu i sam uživa, što je njemu važno i što kao rezultat ima autentični proizvod (pesmu, priču, pismo) deluje, prema Viou, podsticajno na učenika.

Ukoliko aktivnost zahteva intelektualno angažovanje učenika, tj. podstiče ga da koristi strategije učenja koje mu pomažu da povezuje ono što uči sa onim što već zna, da na svoj način organizuje ili predstavi informacije, da pravi pretpostavke i proverava ih, onda je ona, smatra Vio, motivišuća za učenika. Imajući uvidu kompleksnost vežbi kreativnog pisanja možemo reći da, uz kreativno, one zahtevaju i značajno kognitivno angažovanje učenika. Za njihovu realizaciju neophodno je vladati jezičkim veštinama čitanja i pisanja koje same po sebi zahtevaju angažovanje brojnih kognitivnih procesa. Osim toga, učenici su podstaknuti da se oslanjaju na svoje čitalačko iskustvo i primenjuju znanja koja su već stekli (npr. razlikuju književne rodove i njihove odlike, prepoznaju strukturu ili odlike stila književnog teksta koji im služi kao predložak za vežbe kreativnog pisanja i sl.). Uz značajno intelektualno angažovanje, one, međutim, omogućavaju nešto što uobičajene jezičke aktivnosti na času ne dozvoljavaju učeniku - kreativno izražavanje. Utoliko se ove aktivnosti razlikuju od vežbi u kojima se mehanički transformišu dati modeli ili primenjuju zadati gramatički oblici, a koje takođe zahtevaju određeni kognitivni napor. Kreativno pisanje navodi učenika da koristi ne samo svoja znanja i umenja već da se angažuje i afektivno. Svest o potencijalima i sposobnostima kojima raspolaže da bi uspešno odgovorio na izazov kreativnog pisanja deluje zato podsticajno na učenika.

Aktivnosti kreativnog pisanja se mogu smatrati motivišućim i zato što omogućavaju učeniku da bira, što je, po Viou, još jedna karakteristika podsticajnih aktivnosti. Ukoliko

učenik može da bira način na koji će uraditi rad, način na koji će ga predstaviti, članove grupe sa kojima će saradivati, on će se osećati odgovornim za ono što radi. Mogućnost izbora i odlučivanja daju učeniku osećaj da kontroliše i rukovodi svojim učenjem pa će on, samim tim, biti motivisaniji za rad. Gledano iz ovog ugla, aktivnosti kreativnog pisanja ostavljaju učeniku prostor za izbor teme rada, tekstova koje će čitati ili na osnovu kojih će pisati, načina na koji će uraditi aktivnost, dužine rada, itd. Učenik takođe može da izabere da li će pisati proznu ili poetsku formu, epistolarnu, da li nastavlja zadati književni tekst ili ga započinje, da li će ga završiti ili napisati samo segment i sl.

Saradnja i interakcija između učenika do koje dolazi prilikom zajedničkog rada predstavlja, po Viou, još jednu karakteristiku motivišućih aktivnosti. U slučaju kreativnog pisanja, mogućnosti za interakciju su brojne : učenik koji piše predstavlja, tj. čita tekst koji je napisao, ostali učenici ga komentarišu, porede sa svojim ili sa drugim pročitanim tekstovima. Interakcija učenika je, u ovom slučaju, višestruko značajna. S jedne strane, predstavljanje svog teksta u grupi omogućava učeniku da sagleda svoje mogućnosti u odnosu na mogućnosti ostalih i da proceni svoje sposobnosti i znanja u pogledu vladanja jezikom, što je važno za samo učenje stranog jezika. Sa druge strane, razgovor o motivima koji su naveli učenika da svoj tekst oblikuje na način na koji je to uradio dovodi do bližeg upoznavanja učenika jednih sa drugima. Interakcija učenika vodi, tako, međusobnom razumevanju. Poverenje koje se, u tom slučaju, među učenicima gradi jača timski duh u odeljenju. Zahvaljujući njemu, učenici se osećaju sigurnijim pa samim tim i motivisanijim za rad, za razliku od situacija u kojima preovladava takmičarski duh koji pogoduje samo najboljim učenicima. Prijatna i opuštena atmosfera kao rezultat saradnje i razumevanja među učenicima tokom navedenih aktivnosti blagotvorna je ne samo za buduće časove kreativnog pisanja već u daljoj nastavi francuskog jezika uopšte.

2. Jedan primer kreativnog pisanja: pastiš

Kao primer aktivnosti o kojima je bilo reči, dajemo nekoliko varijanti pastiša na pesmu *Škola (L'école)* narodnog pesnika Žaka Šarpentrea (Jacques Charpentreau). Ova pesma koja spada u francusku kulturnu baštinu vrlo često se sreće u udžbenicima francuskog jezika.

Pastiš je vežba pisanja koja počiva na pažljivom čitanju, uočavanju odlika stila i strukture originalnog teksta. Od učenika se traži da ispoštuje formu, određene jezičke konstrukcije (posebno u slučajevima pastiša poezije) ili temu pročitane teksta i da po uzoru na njih napiše tekst koji će biti rezultat ličnog iskustva, promišljanja i izraza. Čak i kad se koriste strukture iz književnog teksta, to nije ponavljanje i imitacija predloška već odgovor na

njega, iznošenje sopstvenih emocija i unošenje sopstvenog bića u novi tekst. Pastiš kao vežba koja prati književni tekst česta je u udžbenicima francuskog jezika i to od samog početka učenja jezika. Ova vežba je zastupljena i uz poetske i uz prozne tekstove.

Didaktički, pastiš je vežba korisna učenicima jer ih navodi na višestruko, pažljivo čitanje i razmišljanje o tekstu što kao rezultat ima njegovo dobro poznavanje. Kako navode autori knjige *Petite fabrique de littérature*, Dišen i Lege (Duchesne, Leguay), pastiš zahteva suptilnog, pažljivog čitaoca, koji će umeti da uoči i u tekstu koji piše po tom modelu, naglasi baš one elemente koji su najkarakterističniji za original. Ova vrsta vežbe zahteva, dakle, ne samo vernost originalu već još više nijansiranost u izrazu [4].

Navedena vežba rađena je sa studentima prve godine Filozofskog fakulteta u Nišu koji uče francuski jezik kao strani (izborni predmet). Reč je o studentima koji su francuski jezik učili u srednjoj školi i dostigli nivo A2. Njihov zadatak bio je da na osnovu prve dve strofe završe pesmu poštujući strukturu originala. Posle pažljivog čitanja, učenici su uočili da je sintaksička struktura pesme vrlo jednostavna: stihovi svake strofe predstavljaju zapravo nabrojavanje lokalizovanih pojmova («U našem gradu postoje...; U mom kvartu postoje...») i povezani su obgrljenom rimom. Kao ni sintaksički, ni leksički ova pesma nije predstavljala problem za razumevanje. Sve nabrojane reči pripadaju semantičkom polju imenice *grad*, koriste se u svakodnevnom govoru i dobro su poznate studentima. Nakon rada na čitanju i razmevanju, studenti su, analizirajući pesmu, uvideli njenu specifičnu strukturu koja predstavlja neku vrstu „zumiranja“, tj. postepenog sužavanja krupnog plana uočljivog u prvoj strofi. Od panoramskog prikaza grada u prvoj strofi, perspektiva pesnika sužava se na kvart i njegove sadržaje u narednoj strofi, zatim na ulicu, da bi se, u poslednjoj strofi, u krupnom planu, pojavila škola i školsko dvorište.

L'École [5]

Dans notre ville, il y a

Des tours, des maisons par milliers,

Du béton, des blocs, des quartiers,

et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans mon quartier, il y a

Des boulevards, des avenues

Des places, des ronds-points, des rues,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans notre rue, il y a

Des autos, des gens qui s'affolent,

Un grand magasin, une école.

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans cette école, il y a

Des oiseaux chantant tout le jour

Dans les marronniers de la cour.

Mon cœur, mon cœur, mon cœur qui bat

Est là.

J. Charpentreau

3. Produkcije učenika

Iz primera koji slede vidi se kako su studenti, poštujući formu, pa čak i rimu, uspeli da u ovako ograničavajućoj strukturi zadatoj originalnim tekstom stvore slike obeležene ličnim pečatom i proizvedu kod čitaoca emocije drugačije od onih koje izaziva originalna pesma.

L'École

Dans notre ville, il y a

Des tours, des maisons par milliers,

Du béton, des blocs, des quartiers,

et puis mon cœur, mon cœur qui bat,

Tout bas.

Dans mon quartier, il y a

Des boulevards, des avenues

Des places, des ronds-points, des rues,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans notre rue, il y a

Un petit parc et des enfants qui courent,

Qui jouent et rient chaque jour

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans ce parc, il y a

Beaucoup de fleurs, une grande noix

C'est un endroit très agréable pour moi

Mon cœur, mon cœur, mon cœur qui bat

Est là.

Jelena S.

L'École

Dans notre ville, il y a

Des tours, des maisons par milliers,

Du béton, des blocs, des quartiers,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat,

Tout bas.

Dans mon quartier, il y a

Des boulevards, des avenues

Des places, des ronds-points, des rues,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans notre rue, il y a

Des lampadaires, des bâtiments de couleur grise,

Des enfants heureux, des chiens errants,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans mon appartement, il y a

De la chaleur, de la paix, de l'amour

Ma famille et moi

Et puis nos cœurs, nos cœurs qui battent

Tout bas.

Ana F.

L'École

Dans notre ville, il y a

Des tours, des maisons par milliers,

Du béton, des blocs, des quartiers,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat,

Tout bas.

Dans mon quartier, il y a

Des boulevards, des avenues

Des places, des ronds-points, des rues,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans notre boulevard, il y a

Des bâtiments, des magasins, des voitures,

Des arbres, des gens, des enfants

Et mon cœur, mon cœur bat encore

Très calme.

Dans mon bâtiment, il y a

Mon appartement, ma chambre, mon lit,

Mes parents, leur chaleur, moi,

Et mon cœur, mon cœur qui battra

Toujours heureux.

Bojana B.

L'École

Dans notre ville, il y a

Des tours, des maisons par milliers,

Du béton, des blocs, des quartiers,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat,

Tout bas.

Dans mon quartier, il y a

Des boulevards, des avenues

Des places, des ronds-points, des rues,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans ma rue, il y a

Beaucoup de maisons, un magasin,

Des voitures, un parc,

Et puis mon cœur, mon cœur qui bat

Tout bas.

Dans ce parc, il y a

Beaucoup d'arbres et de fleurs,

Des bancs avec des noms graves,

Une grand-mère qui nourrit les pigeons, des gens qui

Jouent avec leurs chiens

Et mon cœur, mon cœur qui bat

Fièrement.

Katarina R.

4. Zaključak

Oslanjajući se na kriterijume motivacije koje je utvrdio Vio, možemo zaključiti da su vežbe kreativnog pisanja podsticajne za učenike iz više razloga. One imaju smisla za učenika koji uviđa da pisanjem poboljšava svoje jezičke kompetencije i obogaćuje svoja znanja iz strane kulture. Radeći na ovim vežbama, učenik u jednoj autentičnoj situaciji upotrebe stranog jezika (čitanje književnog teksta i kreativno pisanje) aktivira ne samo jezička znanja koja poseduje, već i čitalačko iskustvo koje je prethodno sticao. Činjenica da je stvorio nešto što se realno može naći u svakodnevnom životu izvornog govornika (pismo, pesma, priča,...) stavlja ga u autentičnu situaciju u kojoj koristi strani jezik i on uviđa važnost i vrednost svog

rada. Zahvaljujući svojoj raznovrsnosti i kompleksnosti (više različitih etapa rada), vežbe kreativnog pisanja daju učeniku mogućnost da bira i da odlučuje o načinu (individualni rad, grupni rad) i formi rada (pastiš, pisanje segmenta, celovitog teksta, proznog teksta, poetske forme,...). Mogućnost izbora i odlučivanja stvara kod učenika doživljaj da rukovodi svojim učenjem i daje mu osećaj odgovornosti, što ga dodatno motiviše. Vežbe kreativnog pisanja angažuju učenika ne samo intelektualno već i afektivno, i predstavljaju za njega izazov. Svest da je aktivnost uradio zahvaljujući svom znanju i uloženom trudu, a ne zato što je vežba bila laka, razvija kod učenika osećaj samopouzdanja. Uspeh koji je pritom postigao donosi učeniku zadovoljstvo, što mu je podstrek za dalje aktivnosti. Saradnja i interakcija u grupi u kojoj se učenik izražava kreativnim pisanjem razvija timski duh i pruža sigurnost učeniku, koji može da iskaže svoju subjektivnost i imaginaciju bez zadržke. Glavna prednost vežbi kreativnog pisanja u odnosu na druge oblike pisanog izražavanja u pogledu motivacije leži upravo u činjenici da su one usmerene na učenika kao ličnost, na njegova interesovanja, ideje, imaginaciju i da ih on pomoću ovakvih aktivnosti može slobodno iskazati.

Jasno je da cilj ovakvih vežbi nije stvaranje pisaca već davanje mogućnosti i prilike učenicima za zadovoljstvo čitanja i pisanja. Praktikovanje pisanja po književnom tekstu kao predlošku dovelo bi vremenom do oslobađanja učenika od straha i od čitanja književnog dela i od pisanog izražavanja. Na psihološkom planu, vrednost vežbi kreativnog pisanja je velika jer demistifikuje čin pisanja pa deluju oslobađajuće na učenika. One im pokazuju da je, suprotno još uvek živom shvatanju književnosti kao nečega što je rezervisano za intelektualnu elitu, kojom se mogu baviti samo malobrojni i da je za pisanje potreban božanski dar, to umetnost dostupna svima. Dobitak bi bio i za nastavu čitanja jer bi se učenicima otvorilo ogromno polje književnosti iz kog bi oni, samostalno, po svom izboru i želji crpli svoju buduću lektiru. Utoliko bi povezivanje čitanja književnog teksta i kreativnog pisanja, tj. rada na književnom tekstu ne u cilju puke recepcije već i produkcije (kreacije) bilo višestruko i dugoročno važno u nastavi stranog jezika. Osim toga, motivisan uspešnim radom u ovakvim aktivnostima i vidljivim rezultatima, učenik će i van okvira školske nastave biti zainteresovan da istražuje, da otkriva nove tekstove i pisce i da se oprobava u različitim pisanim formama. Najzad, to bi bio jedan od načina da se učenik uspešno osposobi za samostalan rad i održi stalni kontakt sa stranim jezikom i književnošću.

Bibliographie

Charpentreau, J., « L'École », [http:// www.poesie.tableau-noir.net/.../telechargementecole.ht](http://www.poesie.tableau-noir.net/.../telechargementecole.ht).

Cuq, J.-P. I. Gruca. Cours de didactique du français langue étrangère et seconde, Grenoble, PUG, PUG, 2005.

Dortu, J.-C. « Des ateliers d'écriture à portée de classe », *Le Français dans le monde*, n°360, 2008, p. 42-44.

Douënel, L. et al. *Si tu t'imagines...*, Paris, Hatier-Didier, 1994.

Duchesne, A. Thierry Leguay. *Petite fabrique de littérature*, Paris, Magnard, 1999.

Séoud, A. *Pour une didactique de la littérature*, Paris, Crédif-Didier, 1997.

Viau, R., « Des conditions à respecter pour susciter la motivation des élèves », *Correspondance*, vol.5, n.3, fév. 2000, <http://www.correspo.ccdmd.qc.ca>.

Notes

[1] Ovde se ograničavamo na svedočenje studenata Filozofskog fakulteta u Nišu o načinu rada i učenju francuskog jezika tokom njihovog srednjoškolskog obrazovanja. Reč je o studentima I i II godine osnovnih studija koji pohađaju kurs *Francuski jezik* kao izborni. Kako studenti ovog fakulteta dolaze iz celog jugoistočnog dela Srbije, možemo smatrati da je reč o praksi koja se ustalila, a ne samo o sporadičnoj pojavi.

[2] U izuzetnim knjigama *Petite fabrique de littérature* i *Si tu t'imagines...* daju se brojni primeri aktivnosti kreativnog pisanja pogodni za rad sa učenicima na različitim nivoima učenja francuskog jezika.

[3] Viau, Rolland. « Des conditions à respecter pour susciter la motivation des élèves », <<http://www.correspo.ccdmd.qc.ca>>, pristupljeno u novembru 2014.

[4] *Op.cit.*1999:24.

[5] Charpentreau, J., « L'École », <http://www.poesie.tableau-noir.net/.../telechargementecole.ht>., pristupljeno u novembru 2014.

Pour citer ce document

Par Vesna Simović, «Kreativno pisanje kao način motivisanja učenika za učenje francuskog jezika», *Revue du Centre Européen d'Etudes Slaves* [En ligne], Langue et mémoire, Numéro 5, La revue, mis à jour le : 12/09/2015, URL : <https://etudesslaves.edel.univ-poitiers.fr/index.php?id=1057>.

Quelques mots à propos de : [Vesna Simović](#)

Vesna Simović enseigne le FLE à la Faculté de Philosophie de l'Université de Niš (Serbie). Elle a publié une monographie intitulée *La littérature française dans le « Messenger littéraire serbe »* ainsi que des articles relatifs à ses domaines d'intérêt. Elle a participé à plusieurs colloques nationaux et internationaux. Elle prépare actuellement une thèse de doctorat portant sur la littérature en FLE. Ses domaines de recherches sont la didactique du FLE, la littérature, le jeu, les stratégies d'en ...

Propriété intellectuelle

La reproduction et la représentation sont formellement interdites sauf autorisation expresse du titulaire des droits.